

Algemeen Jaarverslag 2024

Conservation Educator Stephen Nkhata, de eerste volledig gekwalificeerde 'Safari Gids' uit Chitungulu, legt de laatste hand aan de twee vrolijke bijen op het Honey House, gebouwd in 2023 voor de opslag van imkergereedschap en het bottelen van honing. In 2024 ontvingen wij, via het Nederlandse Programma Uitzending Managers, PUM-expert Willem Pennings in Chitungulu. Voor Willem, die als ervaren imker eerder bijenhoudersprojecten begeleidde in drie verschillende Afrikaanse landen, was het zijn eerste bezoek aan Zambia, en dan wel meteen een kennismaking met 'deep rural Zambia'. Gelukkig heeft hij een goede tijd bij ons in Chitungulu gehad, en hebben wij allen veel van hem geleerd. De komende jaren willen wij het bijenproject verder linken aan agroforestry: immers, veel fruitbomen zijn goede nectarbronnen voor bijen, en fruit in combinatie met honing en andere producten uit de bijenkast zijn allemaal interessante bronnen van inkomsten voor de lokale imkers, die daarmee ook een extra reden hebben om de lokale bossen te beschermen. Voor de komende jaren zetten wij daarom in op een grootschaliger introductie van granaatappelbomen, cashewnoten, citrusbomen en overige, lokale bomen die voor hun bestuiving (mede) afhankelijk zijn van bijen.

Inhoud

1.	Stichting Chitungulu
2.	Activiteiten 2024: Zambia / Chitungulu
3.	Activiteiten 2024: Overige
4.	Fondsenwerving algemeen
5.	Vooruitblik 2025
6.	Jaarrekening 2024

1. Stichting Chitungulu

De Stichting is op 8 juni 2012 opgericht en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Brabant onder RSIN nummer 8517.31.569. De Stichting is door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

De Stichting ondersteunt projecten ter verbetering van de kwaliteit van het leven in en rond Chitungulu, een dorp van ruim 16.000 inwoners (rond de 2.450 huishoudens) gelegen in de Luangwa Valley van Oost-Zambia. De projecten richten zich met name op het gebied van onderwijs/kennisoverdracht, voedselzekerheid en kleinschalige economische activiteiten waarmee de bevolking zelfstandig een inkomen genereert. Gezien de bijzondere lokatie van Chitungulu (pal grenzend aan een natuurpark), wordt vanuit de stichting extra aandacht besteed aan natuur-/milieubescherming. De projecten bouwen voort op lokale initiatieven. Er wordt gestreefd naar integrale duurzaamheid: capaciteitsopbouw door kennisoverdracht, geen belasting van het milieu en financiële zelfredzaamheid.

Het bestuur

De samenstelling en de functieverdeling van het bestuur in het verslagjaar was als volgt:

Naam	Functie	Zittingsperiode
Drs. A.C. Brugman	voorzitter	verlengd tot 30 juni 2025
Drs. F.C. Haver Droeze	penningmeester	verlengd tot 30 juni 2025
Drs. E.J. Jansonius	secretaris	verlengd tot 30 juni 2025

De drie bestuursleden zetten zich belangeloos in voor de doelstellingen van de stichting.

Het bestuur is in het verslagjaar tweemaal bijeengekomen (17 juni en 23 oktober) en heeft daarnaast op informele wijze regelmatig contact gehad.

2. Activiteiten 2024: Zambia/Chitungulu

In de volgende tabel volgt een overzicht van de activiteiten ondernomen in Chitungulu in de periode juli-augustus en de projecten waar de stichting gedurende het verslagjaar aan heeft gewerkt.

Onderwijs Algemeen	1. Schoollunches Chilubezi basisschool: de sponsoring van de schoollunches werd in 2024 voortgezet tot de school in het laatste kwartaal van 2024 werd toegelaten tot het schoollunch programma van de Schotse NGO Mary's Meals.
-----------------------	---

	2. Overig: vijf lederen voetballen van het Zambiaanse project Alive and Kicking werden overhandigd aan vier basisscholen in Chitungulu.
Onderwijs Vervolgopleidingen	1. Chikowa Youth Development Centre (Mambwe) Sponsoring één student Landbouwkunde 2. Bedrock Zambia Nature Guide Training Sponsoring van: • één student Vehicle Guide Training • twee studenten Transfer Guide Training
Onderwijs Universitaire opleidingen	1. Rockview University (Lusaka) Sponsoring één student Diploma Clinical Medicine 2. Copperbelt University (Kitwe) Sponsoring van: • één student BSc Business and Project Management • twee studenten BSc Sustainable Natural Resources Management and Climate Change 3. Lusaka Apex Medical University (Lusaka) Sponsoring één student MBchB (Geneeskunde) Alle sponsorships zijn inclusief les- en examengeld, overige studiekosten, accommodatie, alle maaltijden en vervoerskosten.
Natuureducatie	1. Conservation Training (door stichting ontwikkeld) • Conservation training augustus-september • Voorbereiding nieuwe student Natuurgids: financiering rijbewijsopleiding (de nieuwe student begint met gidsopleiding in april 2025) • Leerboeken voor twee middelbare scholieren (jongedames) geïnteresseerd in natuurgidsopleiding 2. Jeugdactiviteiten Samenwerking met Luambe Lodge aug-sept: • voorbereidingsprogramma excursies voor schoolkinderen in Luambe NP, inclusief vogel-ID cursus en verrekijkertraining (door stichting) 3. Chitungulu Conservation Centre In augustus 2024 werd begonnen met de bouw van een klaslokaal en bibliotheek (fase I bouw educatiecentrum gericht op bescherming van biodiversiteit). Meer dan 50 verschillende huishoudens waren betrokken bij de bouw, hetgeen een welkome bron van inkomsten betekende voor de lokale bevolking in een periode van droogte en voedselschaarste. 4. Boomaanplant Door onze conservation assistent werden in 2024 ruim 240 boompjes uit lokale zaden opgekweekt, waaronder <i>Moringa oleifera</i> en baobab, papaya-, guava- en citrusbomen. De Moringa wordt elk jaar verder verspreid in het dorp (ieder huishouden één Moringa boom vanwege de nutriënten in alle delen van de boom). De zaailingen zijn ook ingezet voor diverse groentetuinen en het agroforestry/bijenhouderij

	project. 5. Solar Lights (milieuvriendelijke lampjes) Gesubsidieerde verkoop van 20 duurzame leeslampen werkend op zonne-energie.
Economische activiteiten/ voedselzekerheid Biologische tuinbouw	• twee waterputten voor biologische groentetuin (daarnaast de aanleg van twee extra waterputten voor huishoudelijke consumptie) • selectie groentezaden voor negen tuinders • promotie granaatappelbomen • introductie vermicompostsysteem twee tuinders
Voedselzekerheid Four Sisters combinatieteelt	1. Verstrekking van diverse bonensoorten voor het faciliteren van de four sisters combinatieteelt 2. Verstrekking van biologische vloeibare meststoffen 3. Verstrekking van mungbonen voor regenseizoen 2024/2025
Economische activiteiten Bijenhoudery	1. Training/workshops met PUM imker-expert (stichting verzorgde lokaal vervoer en accommodatie) 2. Aanschaf 20 bijenkasten uit Chipata 3. Financiering lokale productie bijenkasten (10 in 2024)
Economische activiteiten Crafts Shop	1. Ondersteuning van de Birds Crafts Club met materialen
Gezondheids-gerelateerd	1. Aanleg twee waterputten voor veilig drinkwater voor tien huishoudens 2. Ondersteuning twee albino zusjes met zon-beschermingsmiddelen 3. Voedselnoodhulp voor kwetsbare inwoners wijk Nthumbe in april 2024

Het verslag van de activiteiten in Chitungulu is gepubliceerd als Nieuwsbrief 2024 op de website van de stichting.

3. Activiteiten in 2024: Overige

De fondsen die in 2024 werden ontvangen van een trouwe kern van sponsors zijn grotendeels ingezet voor de opleidingen van de negen studenten in 2024. Daarnaast werd in 2024 een crowdfunding opgestart voor de bouw van een Conservation Centre (educatiecentrum gericht op bescherming van biodiversiteit). Via het platform GoFundMe werd in totaal € 1.319 ontvangen. Overige bijdragen voor het bouwproject werden ontvangen van de Duitse Rotary Schwetzingen-Kurpfalz, en extra bijdragen van particuliere sponsors.

In april waren twee vertegenwoordigers van de stichting als vrijwilliger betrokken bij de jaarlijkse fietsdag van sponsor Trap-In uit Uden/Volkel.

In de tweede helft van 2024 werden fondsen geworven ter continuering van de sponsorships voor negen studenten.

In het najaar van 2024 ontving de stichting een donatie van de Zambiaanse onderneming EcoBiz die vermicompost produceert. De stichting ontving een starterspakket van 20 open bakken op standaard

en 1000 levende compostwormen. Deze werden in september van de hoofdstad naar Chitungulu vervoerd.

Eind 2024 ontving de stichting een tweede donatie van de Zambiaanse natuurbeschermingsorganisatie Elephant Charge voor fase II van de bouw van het Conservation Centre (educatiecentrum voor biodiversiteit en gezond bodembeheer).

In het verslagjaar werden geen presentaties gegeven.

4. Fondsenwerving algemeen

In het verslagjaar werden fondsen geworven onder particuliere sponsors (dertien reguliere en vijf ad hoc sponsors) afkomstig uit Nederland, Duitsland, België en Zambia. Daarnaast doneerden drie Nederlandse organisaties gericht op duurzame ontwikkeling in Afrika, en één Zambiaanse ngo op het gebied van natuureducatie. Nieuw is de financiële ondersteuning van een imkergroep uit Duitsland.

5. Vooruitblik 2025

Vervolgopleidingen (vakopleidingen en universitair): Voortzetting sponsoring studenten in 2025: Landbouwkunde (1, studeert af eind 2025), catering/koksopleiding (1, studeert af eind 2025), kleermakersopleiding (1, studeert af eind 2025), natuurgidsopleiding (2). Universitaire opleidingen: diploma Clinical Medicine (1, studeert af eind 2025), BSc Geneeskunde (2), BSc Bedrijfs- en projectmanagement (1), BSc Sustainable Natural Resources Management and Climate Change (2). In het najaar van 2025 verwacht de stichting nog enkele jongeren te selecteren voor vakopleidingen.

Het project **bijenhouderij**: voortzetting ondersteuning imkers in het Agroforestry project.

Het **biologische tuinbouwproject** wordt ieder jaar verder uitgebreid met nieuwe tuinders in nieuwe wijken van Chitungulu. De voornaamste input blijft: waterputten en draagbare pompen op zonne-energie voor de irrigatie, en de verstrekking van biologische, zaadvaste groentezaden. Door de verstrekking van zaadvaste zaden kunnen gewassen zich beter aanpassen aan lokale omstandigheden. Daarnaast wordt bespaard op de aanschaf van dure, hybride F1 zaden.

Het aantal groente- en fruitboomsoorten wordt verder uitgebreid ter versterking van de biodiversiteit. Het experiment met de lokale productie van vermicompost wordt verder uitgebreid zodat de tuinders de bodem op natuurlijke manier kunnen verrijken.

De gemeenschap wordt voortdurend aangemoedigd om meer droogtebestendige peulvruchten in het droge winterseizoen aan te planten, ter versterking van de voedselzekerheid. In het regenseizoen zijn mungbonen een geschikte keuze.

In 2025 houden drie biologische tuinders een logboek bij van het aantal 'elephant raids' in hun tuinen gedurende het groentetuineseizoen mei-oktober. De laatste jaren is het aantal plunderingen door olifanten toegenomen.

In 2025 wordt voorbereid op een evaluatie van de groentetuinen in 2026, waarbij in kaart wordt gebracht in hoeverre de tuinen bijdragen aan het bereiken van de volgende Sustainable Development Goals: No Hunger, No Poverty, Good Health. De monitoring van de groentetuinen dient

ook om ervaringen en gegevens te delen met overige (onderzoeks)projecten op het gebied van duurzame en climate-smart tuinbouw in de Global South.

De bouw van het **Conservation Centre** wordt in 2025 vervolgd met het afronden van de bouw van het eerste klaslokaal en de studiebibliotheek, waarna wordt begonnen met de bouw van een tweede klaslokaal en een kantoor. Doelstelling is dat het centrum uitgroeit tot een regional kenniscentrum op het gebied van duurzame ontwikkeling, klimaatadaptatie en bescherming van de biodiversiteit in het algemeen en van de bodem in het bijzonder.

Het populaire project **Solar Lights** wordt, afhankelijk van beschikbare fondsen, voortgezet via ons revolverend fonds. Met de gesubsidieerde verkoop van (lees)lampjes op zonne-energie heeft de gemeenschap toegang tot kwalitatief goede, milieuvriendelijke en betaalbare leeslampjes met USB aansluiting voor het opladen van mobieltjes.

Bij de uitvoering van veel van bovengenoemde projecten werkt de stichting weer nauw samen met Chikowa Youth Development Centre, Zgangani Kachinga, Luambe Camp, Elephant Charge Zambia, Chunyu Tree Nursery, Makolekole Drilling and EMD Eastern Drilling.

Hieronder volgt een overzicht van de voor 2025 geplande projecten:

1. Onderwijs

- sponsoring van vervolgopleidingen voor jongeren: voortzetting

2. Voedselzekerheid & kleinschalige economische activiteiten

- biologische tuinbouw/peulvruchtentuin: uitbreiding
- bijenproject: ondersteuning imkers, voortzetting productie van lokale bijenkasten
- crafts shop: ondersteuning marketing lokale souvenirs
- Four Sisters combinatieteelt: promotie met zonnebloemen en/of soja/beans

3. Natuureducatie

- boomaanplantproject: voortzetting
- conservation training: voortzetting
- natuurgidsopleidingen: voortzetting

4. Overige projecten

- Solar Lights (verkoop oplaadbare lampen met zonnepaneeltje/USB-aansluiting): voortzetting

6. Jaarrekening

De Jaarrekening over 2024 is separaat aan dit verslag toegevoegd.

Opmerking bij de Jaarrekening:

De onkosten die werden gemaakt ten behoeve van het draaiende houden van de stichting werden door de bestuursleden persoonlijk betaald. Zie ook de toelichting en de grafiek bij het financieel jaarverslag.

Einde Algemeen Jaarverslag 2024